

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

Nkoro Ya Muntu

KANA

Kioni Kia Mantu Ja Nkoro

(Uritani Bwejani Na Mbica Lkumi)

Gauku gaka kambiririe nthiguru ya France mwaka jwa 1732, gacokeerwe na kaandikwa niuntu bwa ngugi ya murungu Africa ni Rev. J.R. Gschwend mwaka jwa 1929, na nyumene, karataurwa na migambo ingi 250 mwanya mwanya ni "All Nations Gospel Publishers" aejani nako narua ndene ya migongo 127 nthiguru. Antu babaingi na ba migambo na mithemba ya ndini inyingi nibatongererue kumenya mantu ja ndene ya umma bwa kirundu na gitumi gikinene kia ruteto rwa murungu kiri muntu o ta uria kiroria Ezekieli augire miaka 586 mbere ya guciarwa kwa Kristo "Nani Nkabwa nkoro injeru na mbikire mwoyo jumweru ndene yenu ... nabwi bwe antu bakwa nani mpe murungu wenu." (Thoma Ezek. 36:26-28).

COPYRIGHT

ISBN 1 - 874934 - 21 - 5

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, Pretoria, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

Nkoro Ya Muntu

**KIURU KIA MURUNGU KANA GIKARO KIA NKOMA
(1 Joh. 3:4-10)**

Riria ukuthoma iuku tiri ndenda umenye rikari ta kioni kiria muntu acionaga nakio uria akari. Withirwe utitikitie, kana uri mkristo uria ugwite kuuma witikione ugaciona wengwa o ta uria murungu akwonaga ukari. “Mwathani ationaga ta uria muntu wa nthi oonaga, niuntu muntu wa nthi ategaga muumbire jwa muntu indi mwathani ategaga nkoro ndene.” (Isam 16:7). Murungu atwonage ouria tukari.

Nkoma ni ithe wa urongo. Niwe munene wa Mugundu na Murungu jwa nthi iji. Aigaruraga ta muraika wa weru nikenda aatithia muntu murume kana muntu muka wa nthi iji. Ntuku iji o ta uria gwakari igita ria tene kuri na atumwa babaiingi ba urongo baria baigaruraga bagaciethia atumwa ba Kristo. “Kinya shaitani wengwa naigaruraga agaciethia ta muraika wa weru.” (2 Ako. 11:13-14). Shaitani Murungu jwa nthiguru iji eendaga antu bakarage mugundune nikenda batikamenye uria murungu abendete, kana Jesu akuire nikenda bakonokua. (2 Ako. 4:4). Eeyia bonthe ona baria batitikitie ibakuite kirundu na ni atumumu mantune ja murungu. Baathagwa ni uthuku bwa nthiguru iji. (Aefe. 2:1-2). Tiga metho jao jakaingurwa bakoona uria baurite bungana, beerekerete kuthirua guti muthia Muntu uria ugaga ati “Ni nti wiyia” naciairagia wengwa tontu “mutana wa muntu agwuritwe nikenda enyangia ngugi cia nkoma.” (1 Joh. 3:8). Tontu buu inenkanire kiri mwathani. Rega nkoma, nawe agakuthengera. (Jak. 4:7-8).

Wathoma iuku riri na kwona mbica ciario nirio ukoomba kwoma nkoro yaku. Itikiria weru bwa murungu uria nkoro yaku ikari. Itikiria meeyia yaku na ukarega kaumo kaajo, tontu ruteto rwa murungu rutwiraga ati “Tukeethirwa tuugaga tutina meeyia, noka tumwethagia murongo na totntu buu ruteto rwawe ruti ndene yetu” Indi tukeja kuumbura meeyia yetu kiri mwathani, agaturekera na atuthambie uthuku bunthe. “Tharike ya Jesu

Mutanowe nitutheragia meeyiene jonthe.”

Gwe wathagwa ni nkoma kana ni murungu? Uri nkombo ya meeyia kana uri nthumba ya murungu, kethira meeyia ijakwathite tiga kurega, indi kaira mwathani, niwe mwonokia wetu. Ukaraga mbere ya murungu umutheru uria wijii witho bunthe, na mathuganio jaria jaithi ona mathithio ja mwiri jwaku. Utumba gwiciitha kana witha mathithio jaku kuuma kiri murungu, ntontu niwe wombire matu ka aremekua ni kwigua? Uria wombire riitho arega kwona? (Zab. 94:9)

“Nikwithirwa mwathani nageraga metho Jawe guntu kunthe, akionania ati ari na inya ya gutethia antu baria bamuthingataga.” (2 Mantu ya Kar. 16:9).

“Nikwithirwa akaraga araithiritie miitiye ja antu akona jonthe jaria bathithagia.” (Ayubu 34:21).

“Indi Jesu ateetikiire nteto ciao nikwithirwa najji uria antu bonthe bakari.” (Joh. 2:24).

Tontu buu kitharimo kiri antu baria barekeri meeyia yao, baria mwathani atibataririte mathuukia jau. (Matt. 11:28-30). Kitharimo ni kiri muntu uria mwathani atimutaririte mathuukia ma ebanite na wayia bunthe.

Gutariirua Kwa Mbica

MBICA YA MBERE

Mbica iji irionania nkoro ya muntu mwiya wa nthiguru, uju ni muntu murume kana muntu muka mwiya tawe uria waathitwe ni kirundu kia nthiguru iji na maiririria ja mwiri oamwe na kwenda kwa mwiri juju. Iji ni mbica ya ma ya nkoro ota uria murungu ameonaga. Matorotoro na utume bwa metho niuntu bwa ncobi, bionanagia mbogita o ta uria kwandiki ndene ya Njuno 23:29-33: “Nuu ukuga mbu? Nuu uri na kwithikira? Nuu uri na nkarayi, nuu uri na nguma cia buu? Ni baria bathiragia igita ririraja bakinyunyaga ncobi, na baria betaga gucwa ndivei inthukanie.”

1. NKORO YA MWIYIA

Bwa gaiti ka mutwe mbicene iji kuri na mitthemba imingi ya nyomoo ithuku nkorone ya muntu iria ikwomania mithemba imingi ya meeyia jaria yakaraga nkorone ya muntu. Nkoro niyo kiumo kia meeyia yetu jonthe. Muru ngu natwirite kanuene ka kiroria Jeremiah ati “Nkoro iri wayia nkuruki ya into bingi bionthe ... nu uumba kumimenya?” (Jer. 17:9).

Kinya Jesu wengwa naugite riria augire “Tontu ni ndene nkorone ya muntu mathunganio jamai jaumaga, na uthungiiri na wamba, nauragani na kujukia aka baitha, ona ruriitho na manyu jau jonthe mathuku jaumaga ndene najo jakathukia muntu.” (Mar. 7:21-23).

1. NYONIENGO (Peacock). Riria antu bionthe bakwiririria uthungi bwa nyoniengo, aja nkorone ya muntu irionania meeyia ja gwikumia, Lucifa tene ari muraika wa murungu wa weru, indi niuntu bwa rwikumio, aragwithua niru na aratuika muunthu wa murungu umunene tawe nkoma. (Thoma Isa 14:9-17; Ezak 28:12-17).

Rwikunio ruumaga nkorone na rucionanagia na njira inyiingi. Antu bamwe ibaikumagia niuntu bwa utonga bwao, niuntu bwa kuthoma kwao, uthongi bangi bagaikumia niuntu bwa nguu inthongi iria beekirite, kinya bamwe ibagaga nthoni niuntu bwa mikiire ya nguu iu. Ta wikira kwa bangiri, mina, mbete na into bingi bibiingi o ta uria Isaya augita. (Isa. 3:16-24). Bangi ibaikumagia niuntu bwa biujuju biao, mugongo jwao, miturire micetho na jangi jamaiingi bakiuragiirua ati murungu nakararagia aiiikumia, Idi aejanga utugi hwawe kiri baria bainyiitie. (1 Peter 5:5). Murungu nathwire rwikumia na guicikira. (Njuno 8:13). “Gwikumia gutongoragia kwinyangua na nkoro ya ramba ithingatagwa ni kugwa.” (Njuno 16:18).

2. KURU Irionaria maiririria ja mwiri. Uthungiiri, waiji, meeyia jaria jagweti aja niyongerekete ntuku iji turi Indi ntuku cia muthia jakaingea mono ota uria nteto cia Jesu iria aririe miaka ngiri ijiri mithiru ikari riria augire ati ntuku cia muthia igakara ta ntuku cia Sodoma na Gomora Njira iji ya meeyia itigwete kinya aka

ona aantu ba ndini na ikaro bibiingi ta cukuru na ikaro bia kuriira, njira iji itonyerete nkoro cia antu babaingi kumania na kwona cenema, micetho kuthoma mauku jamathuku na njira ingi inyiingi iria murungu aciitaga meeyia nicio antu narua baciitaga witi na mbere. Antu babaingi babanake bagwataga mathuganio ya mbica iu bonere na nyuma bakarigia na thima na nthao inyiingi. Muturire jwa umaramari jwa aka na arume niju ucamba bwa nthuki injanake cia narua. Ncamba cia mwathani cia utheru ta Joseph (Kiamb 39) na bangi ntuku iji gutiri wa kwerekana nabo. Kinya Azulu baria ba mbere bagwataga muthungiiri bakamuraga, ona gukethirwa bateetikitie murungu bakaruungama kugitira igamba nthuki iji ntuku ya muthia yakinya. Mwathani atwirite tutigatindanie na meeyia ja uthuguri indi tubumatuke “o wiyia buria muntu eeyagia ti bwa mwiri, indi muntu uria uthungagiira ni mwiri jwawe wengwa weagia, kana kabutiiji ati miiri ni kiuru kia kirundu umutheru, uria uturaga ndene yenu uria bweerwe ni murungu ningi ni mwene bwi buti benu bwingwa.” (Ako. 6:18-19). “Muntu akeekwinyangia kiuru kia murungu tontu nigikitheru na kiuru kia nibwi.” (1 Akor. 3:17).

3. NGURWE. Ni meeyia ja mbogita na kuria irio na wiingi nkuruki ya kithimi Ni nyomoo ya ruko yeendaga kuria into bionthe biria itirimanaga nabio, biithire ni bitheru kana ruko uu nou nkoro ya mee yia ithuganagia umaramari na mantu jangi ta jau. Mwiri jumbi juri kiuru kia murungu indi muntu ajwethetie jumuthuuku niuntu bwa irio biti kiguni ta kuria mbaki kunyua bangi na ndawa ingi inthuku. Mukarie jwa kurea mbaki na bangi ni nithukutie antu ukuruki. Ni mwathani aki oomba kwonokia antu ta bau, batuikite nkombo cia nkoma. Riria antu ba ndini batiumba kunyura thigara kiurune kia murungu, antu bau bationaga buri untu kwinyangia miiri yao tajo kiuru kia murungu. Paul augite “Kabutikumenya ati buri kiuru kia murungu gikitheru na kirundu wa murungu nakaraga ndene yenu, muntu uria ukeenyangia kiuru kia murungu, Murungu nawe akamwinyangia.” (Akor. 3:16-17; 6:18-19).

Murungu nathuire muntu wa kiu na ati gitumi mbere yawe. Turijaga irio nikenda tugatura indi tutitutura niuntu bwa kuria.

Mpara yomba kuthira niuntu bwa irio bia kithimi indi rukunu yugaga igita rionthe rete rete! Rukunu rutiganaiirwa kana kunyira kiu na munyui ncobi neka boraawa na maiga. (Kuri Math. 21:18-21). Anyugi ncobi na antu ba kiu bonthe bakarigia wikira nguu cia mathaju. (Nju. 28:7). Riikana muntu umwe uria wari gitonga, muntu wa kiu na nkombo ya maiririria jawe, akuire na araciona ari mwankine mithangikone iminene. Uthuku bwa unyugi ncobi butigweteka! Indi antu babujukagia buri untu bubuthu. Mwathani wengwa atwirite ndene ya ruteto rwawe ati guti mwogiti agakuruka unenene bwawe, Ncobi ti irio yangaratanagia na ikathukia Muthuganio ja muntu mwanka agatua kuthithagia nteto cia wao. Muntu atuikaga mumaramari na kinya akoraga muntu atingi kumuraga. "Ncobi ni mucukurani, nayo ncobi induru ni kithetha na wonthe uria wangeratanagia ni untu bwayo ati uume!" (Nju. 20:1).

Kinya antu baria barugaga na bakendia ncobi bari ugwatime bwa igamba ria murungu tontu murungu augite "Wui kiri antu baria bari inya ya kunyua into biria biogitanagia, antu arume baria bari na inya ya kuthukania ncobi." (Isa. 5:22). "Wui kiri muntu uria wejaga muturio-we ncobi, we uria umwejaja mwanka akogita." (Thoma Abak 2:15). Kana kabuti ji baria batiaagirite batikoona unenene bwa murungu? Imenyeereni butikeje kwaiirua, amaramari kana baria barombaga miguanano, kana athungiiri ba arume kana ba aka antu ba mithuuro, kana aamba – batigakuruka unenene bwa murungu." (1 Ako. 6:9-10).

Antu batuikaga aanthu bakarwa bakagea ruriitho mithuuro na maruru. Batumaga uthu na mantu ja kwathukanaga, kuthurana, kunyua ncobi, kwina ndwimbo iria itiagirite na mantu jangi tajau. Antu bau bathithagia mantu jau batikoroona unene bwa murungu. (Agai 5:19-21). "Bukoroitikira kwogitua ni ncobi niuntu mantu jau ya mbogita jaretage winyanga, indi ujurweni ni kirundu." (Aef. 5:18).

Jesu nagwita bonthe baria barina nyonta riria akuga "muntu aigua nyonta eeje kirini anyue" njuni kirini bwinthe burina nyonta, aja kurina ruuji, Nju we utina mbeba unjue, urigura ndivei na

iria biti uguri. (Isa. 55:1. "Indi uria ukanyua ruuji ruria nkamwa ni atikaigua nyonta kairi kinya ri. Ruuji ruria nkamwa rukaa kithima kia ruuji, ndene yawe gitue kutherukaga kinya mwoyo jwa kenya na kenya." (Joh. 4:14).

4. NKURU. Yonanagia meeyia ja uthao, tondoro ya kuthithia mantu na urogi. Kurega kwathika ngukuthuuku nkuruki ya meeyia ja urogi. (1 Sam. 15:23). "Muntu uria utirutaga ngugi neka aciuraaga wangwa." (Thoma Njuno 21:25-26). Joshua erire Alsraeli atiri Tigeni gukara utheri – nthii ntuti bukagwate nthi iu." (Thoma Aath. 18:9). Mwiri juju jutimpwi. "Geragieni na wiru gukurukiira mwarine jumuceke naejawa." (Math. 7:8). "Unene bwa iguru bugakurukagwa na inya na baria bari baangentu baciatikagiiria kuu." (Math. 11:12).

Kurega kumenyagiira mantu ja kirundu na gutuika kimatha kia Mwonokia kuretage ikuu kia kenya na kenya. Untu buu butwataga kuomba na gucwa mantu jakonie ruteto rwa murungu, kurega gucwa kirikaniro gikiega kia murungu, kuretage kuinyanga kwa uturo bwetu. Riria murungu akwenda wije kiri-we umunenkere nkoro yaku narua, nkoma nawe arikwira ni ruuju, kana ntuku ingi iria uri na kaanya na ni mpwi ntuku iu itumbe gukinyam womba gukua utina wonokio kana Kristo. Mwathani augite "Narua bukaigua kaju kawe tigeni kumia nkoro celunu ta uria kwagitirwe igiitene ria irema rienu." (Alib. 6:3-7). Ni antu bangana bakuite batina wonokio niuntu bwa kuuga ni ruuju boona kaanya? Ntuku ya ruuju ti yaku.

Kithendu kia nkuru gitumagiirwa ni aga niuntu bwa ngugi cia urogo. Aja igweti iri meeyia ya kuthithia uгаа, gwitikia mantu yao kuriingia kana ciama bia kuroga metho (magic). Magita jamaiingi natwiraga tumwite igita riria turona magerio ja mbajua, mithangiko kana kieba tontu nendaga gututethia nkuruki ya kwirigiira mugaa. (Zab. 37:23). "Kuri umwe wenu uria wajitue? Nabwiri gwita akuru ba kanisa bakamuombera na kumwaka maguta riitwene ria mwathani ma kuomba kuria gukurombwa na witikio gukonookia gukeja kwithirwa ni meeyia athithitie akarekerwa meeyia jawe." (Joh. 5:14-16). Tontu buu

umburanagireni meeyia jenu ningi burombanagiire kenda bwora. Murungu aathire Alsiraeli arabera a atiri "Gukoronora gatigatine kenu muntu kinya umwe wa gukuruikiira mutana kana mwari wawe mwankine, kana muntu akuringia." (Kuri/Math. 18:10-12). Nyunjuri ya mucii juu ni nao kuri na kuru na arogi na athungiiri na arogani na arombi ba minguanano." (Kug. 22:15).

"Bukagerukira antu bari- na irundi bia kuringia, kana aga." (Mantu ya Alawi 19:31). "Ukathikiira antu bau riria bakabwira bwite kivi antu baria baringagia kana bwija gwita kiri aga." (Isa. 8:19-20).

Riria ukuthoma iuku riri murungu nagukwariria agikwiraga wije kiriwe utigane na meeyia indi kirundu kia nkuru kiria kiri ndene yaku, kirigeria gukwonia itumi bibiingi bia gutuma urega kwija wonokua. Womba kuria "niatia nja yakwa kana acore bakwa bakauga ndatuika Mkristo? Niatia mantu jagakara ndarega gwita ndwimbone? Cia kinubi na biathone bia gukenia mwiri kairi? Antu a kwona utonga bubwiingi bwa Kristo na thiiri yawe inene na kugwirua gutitarika, na ukumio na uturo buujuri ni gikeno nirio ugutara acara weta kiriwe! Gukira muntu na gukira gikuu bikaguturia ukombone bwa nkoma. "Indi Jesu eejire kuthaura bonthe baria bari ukombone bwa nkoma, niuntu bwa gukira gikuu." (Alib. 2:14-15). Kirundu kia tondoro na ntundo cia kwathika kigatuma uumia nkoro ta kithendu kia nkuru.

5. NKARI. Nkari ni nyomo ingentu na ithuku mono. Uthuku muthuura na maruru yatongeragia nkoro ya muntu na ya gatuma oragana. Womba kugeyia kurigiiria maruru jaku mwanka jagakurema. Ni bwega gwikikia ati nkoro yaku irina muthuuro ta juu na witikirie Jesu akuthaure "Utigane na muthuuro tontu muthia jwaju ni ugwati juretage." (Thoma Zab. 37:8). "Muthuuro ni jumui na uthu bitibui bikari ta gikondoria kia ruuji." (Nyu 27:4). "Ukagea mpwi cia kuthura nkorone tontu muthuuro jukaraga jutongeretie kiasa." (Thomas Nju 7:9). "Ebiene mantu jonthe ya muthuuro." (Akol. 3:8).

Antu babaingi iguaa ibanyunyaga ncobi kenda boomba kuthi

thia mantu jamathuuku indi nita ncobi yumite kanyuene ka njoka. Gutua thiyi ibithongi nkorone ya muntu mwiiya, murungu niwe ukanukagia uthuku buuthe. “Enda muturi wa ku ta uria uciendete wengwa.” (Muk. 12:31). Mwathani netikiritie guturekeera meeyia jetu kethira niturekagiira bangi jaria batwathiriite. (Math. 6:12), Kirundu kia guteta na kurega ngwataniro nikithuirwe ni murungu. Wir wiriria bwa muntu na tontu buu, ukiri bwa mma bwambiirue kye kiabu kethira ni bwa gutura.

6. NJOKA. Yagererie Awo mundene jwa endeni kenda wendani bwao na murungu buthuuka nkoma yaigirue ruriitho niuntu bwa kwona muntu neetherue munene wa into bionthe na nakaraga na ngwataniro injega na murungu. Niuntu bwa ruritho ruu nkoma irabanga kuthukangia ngwataniro yao na murungu, mwanka aroombana. Ruriitho ruu noru nkoma ithukitie naru antu babaiingi mono kinya baria baturaga na kugwirua nkorone ciao. Ruriitho ruretage mathuganio jamathuuku nkorone ya muntu kenda jathukia kugwirua kwa bangi na kureta uragani. Mantu jaja jathithikaga kinya kiri antu baria bagurene. “Muthuuro jwa muntu murume juti kithimi.” (Thoma Nju. 6:34). Guntu kunthe o amwe na uturone bwa antu juretaga mithangiko iti kithimi na rumena, kinya akristo na atumiria bamwe ibaigagua ruriitho riria bona murungu agitumira antu bamwe ngungime jawe nkuruki yabo. Nibaagiri ni gukara igita rionthe boojuri ni wendo bwa mma buria murungu eturite nkorone cietu na njira ya kirundu umutheru. (Aro. 5:5). Ni mpwi ngugi yao iria barutagiira murungu ithuka ni untu kuujurwa ni nkoro ya ruriitho – kuria kuri ndene yao.

7. KIURA. Kiritwonia meeyia ya rukunu na wendi bwa mbeca ta cio kiumo kia mootuuku jonthe. (1 Tim. 6:10). Biura bia nthi ya Congo bimwe birijaga muthwa magana jamaingi mwanka bigatambuka tambu! Muntu wa thina atiendaga gutethia nkia indi we ageragia na njira inyingi cia mma na iti cia mma kenda agatuika gitonga gikimene kia nthiguru iji. Jesu augite wengwa uju “Tigageni guciikira motonga nthiguru aria iragutia na kurota bikathiria, na aamba baun a baiya, nonga ri buciikagire motonga jarotaga bithiria, ona aamba hatiuna baiya, Nikwithirwa aria

motonga jaku jari kinya nkoro yaku igakara o.” (Math. 16:19-21). Akani karimi amwe na nja yawe boragirwe na maiga niuntu bwa kwenda thaabu mbece na nguu. (Thoma Josh. 7). Muritwa uria wetagwa Judasi Musikarioti aicuririe mutine niuntu wendi bwa mbece itwatumire eendia mwathani wawe na mwonokia. Ti mbece kana thaabu iri ithuuku indi ni wendi kana rukunu rwacio ruria rukaraga nkorone ya muntu.

Ngiri inyingi cia antu ba miriga imiingi ibatete uturo bwao na nyomba ciao niuntu bwa wiririria bwa kwenda gutonga na mpwi na njira ya karata micetho ya mbarathi kana kuru. Wiririria bwa kwenda gutuika gitonga nampwi gutina minoga kuretage wamba, kwatuma kinya muntu aicuruga wengwa. Wendi bwa mbece na rukunu rwacio biri ngwataniro na kwenda gukumua, kwenda unene na kinya kwenda kwathana na njira ya ciasa. Niuntu bwa mbece antu bamwe ibathangikagia nkia, antu ba ndini na kwenda riitwa ria ndini yawe nkuruki ya murungu. Antu ta bau bareganaga na muntu uria uthingataga Kristo atikuria kuthuurania kanisa yawe. (Mrk. 9:38). Jesu augite “Imenyagiireni na bwikaanagi untu bwa kwiriririi ni untu muntu ationaga mwoyo ni untu bwa uria aingiiri ni into.” (Luk. 12:15). Rugono rwa muntu uria wari gitonga rukari uju. “Ni kwari muntu ngania gitonga ari na muuda jwa ciarire irio bibiingi, nawe araciira atiri, nkathithia atia tontu ntina antu aria ngeeka irio biakwa? Arauga atiri, nkathithia uu, ga nkutharia ncuku ciakwa, mbakithie ingi inene niku ngeka irio biakwa, Nari nkeera nkoro yakwa wikiri into bibiingi biakungana miaka imiingi, Nogoka urijage na unyunyage, na ugwirague. Indiri murungu aramwira, gwe kiasa utuku bubu nkoro yaku ikeendwa yume kirigwe, na ri into biria wikite bikaa bia u? Nou gugakara kiri muntu uria uciikagira motonga atiikite utonga kiri murungu. (Luk. 12:16-21). “Muntu ongeereku a atia kinya kethira akajukia nthiguru yonthe na atunywe nkoro yawe? Ni mma gutiri.” (Mrk. 8:36). “Tontu buu ndibwira atiri tigageni kwi thangikia untu bwa mwoyo jwenu, biria bukaria kana untu bwa mwiri jwenu biria bugeekira, bwi-ri cwageni unene bwa murungu na into biu bionthe bikoongagiirwa kiribwi ... nukwithirwa o aria utonga bwenu buri, niku nkoro cienu iri.” (Luk. 12:22-34).

8. NKOMA (SHAITAN). Ithe wa urongo bonthe aaragia urongo, niwe ututungagiiria kuthithia meeyia na niwe mutongeria wa nkoro. Jesu augire “Bwi buri na abagu wenu nawe niwe nkoma, na mantu jaria abagu wenu eendaga niyo bwendaga kuthithia, we aari muragani kuuma kiambiririene, na atitwaga ndene ya nteto cia mma, nikwithirwa atina mma ndene yawe. Riria akwaria urongo ni nteto cia nkoro yawe wengwa akwaria tontu ni murongo na nowe ithe wabu.” (Joh. 8:44). Kaurongo kaniini kanganene na urongo bubunene. Kuri urongo buria bwaragua ona kuthithua. Muntu muciyia ni murongo tontuuwe athithagia buria atikari ndene yawe. Murungu atiumba kworia urongo, kinya Mkristo atibui. (Tito 1:2). “Tukethirwa tukiugaga ati turina ngwataniro nawe, iningi twitaga na mugundu, itwaragia. Urongo na tutithithagia buria buri bwa mma.” (1 Joh. 1:6). “Nyunjuni ya mucii juu ni nao kuri na kuru, arogi, na athungiiri na ooragani na aroambi ba minguanano, na kinya antu baria bendaga mantu ja urongo na bagatua kujathithagia.” (Kugu. 22:15). “Murungu niathuire mukuji wa urongo.” (Nju. 6:19).

9. NJOTA. Iriaririria mathuganio jaria jakaraga nkoro ya muntu wonthe. Ruu-ni ruko na mauthuku ona kinya kuthata kwa nkoro niuntu bwa gwita na mbere na kwiyia, meeyia ya ntabarako mwanka nkoro ikaremwa ni guciuura mathithio yajo, kethira ni ja meega kana jamai. Mathuganio jaja mathuuku magita jamwe ijakiraiiria na magita jangi jakacokotha antu bangi na riria jaramenyeka joomba gucwa cigwatio. Nkoro ta iu yomba kuuma mono takioro kiithitue na mwanki mwanka ikaremwa ni kwigua kinya ncici cia meeyia. Antu ta bau batiganaga na witikio bakathikagiira irundu biria biarariagia na uritani bwa nkoma buria bumite kiri irundu bia urongo. (1 Tim. 4:1-2; Alib. 10:22).

10. RIITHO. Ria murungu rionaga mantu jonthe jaria jakaraga nkorono. Guti gantu kombikia kwithirwa mbere ya metho jawe jaria jakari ta rumuri rwa Mwanki. Tontu buu, najji witho bunthe na mathuganio jaria o muntu abangite nkorone o'kuria kunthe akathi thiria mantu jau ja witho, kwithirwa ni mugundune, kana irinyene riria riorokeru kuria kunthe uri murungu nagukwona. (Metho ja mbica iji jariirania na uria uthiu bwa muntu uju bukari.)

11. NDUUME CIA MWANKI. Wendo bwa murungu ni bukwonania buthiurukiritie nkoro ya muntu mwiiya. Kinya wethira murungu nathuire meeyia, nendete mwiiya airira na ature mwoyo. (2 Pet. 3:9). Jesu eejire kwonokia eeyia. "Nikwitagiirwa kurina kugwirua iguru ni untu bwa muntu umwe mwiya uria ukairira." (Luk. 15:7). Tunduume tutu tuniini turionania tharike ya Jesu uria wanguraga mawiyia ja nthi. (Joh. 1:29).

12. MURAIKA. Ni rwana rwa ruteto rwa murungu. Murungu nendega kwaria na antu baria banogi ni gukamata mirigo imirito ya meeyia kenda batigana na njira iu na betikiirua weru na wendo bwa murungu butonya nkorone ciao.

13. KIJEJA. Ni rwano rwa kirundu umutheru uria ugeranangira umma bwa murungu, untune bwa meeyia, na mantu jamega amwe na igamba ria murungu. (Joh. 15:26). Kirundu umutheru na kwoona aja oome ya nkoro ya muntu. Atiumba gukaraniiria na meeyia.

Gukethirwa nkoro yaku niu ikari ta mbica ya nkoro iji, nubwiri kuririra mwathani. Mwingurire nkoro yaku naureke weru bwa ruteto rwawe ruthaare ndene. "Itikira mwathani Jesu na ukoonokua." (Math. 16:3). Murungu nakwenda, ii neti kiritie kugarura nkoro yaku akuee nkoro ingi injeru untu buu nibwonanitie mbicene ya ijiri.

MBICA YA IJIRI

Mbica iji irionania nkoro iria yambiriritie kwiriiria na gucwa murungu. Muraika nagwete ruciu, ta-ru ruteto rwa murungu ruria ruri mwoyo na ruruna inya, rurugi nkuruki ya ruciu runori ntere cio ijiri. Rutemaga na kumunta mwanka o aria nkoro iri na kugaania marungo na maguta ja mithumo, na ningi ruri uume bwa kumenya mathuganio ja nkoro cia antu. (Alib. 4:12). Ruteto rwa murungu rumurikanagia ati "mucara jwa meeyia ni gikuu" (Arom. 6:23), na ati na nyuma ya buu akagambithua ni murungu. (Alib. 9:27). Gikaro kia eegia na bariatitikitie bau bonthe rugai rwao no iriene riria riakanaga mwanki jwa ubiriti. (Kug. 21:8).

2. NKORO IRIA YONETE MEEYIA YAJO

Njara iu ingi muraika nagwete kiongo. Buu buriikanagia mwiya ati twinthe tugakua. Miiri yetu iria twendete mono tumiikiraga nguu na Kumirera na irio o amwe na kumithongomia kenda yumba kugarurwa ni maiririiria yajo, ntuku imwe igakua na yoore ingiinyo bikamithiria indi kirundu na nkoro bigatura kenya na kenya, na ntuku imwe bikagambithua mbere ya Kristo. (2 Akr. 5:10).

Aja ni tukwona mwiya ambiritie kuthikiira ruteto rwa murungu. Kirundu umutheru nambiritie kuthara ndene ya nkoro yawe ya meeyia weru bwa murungu bwi jaga nkorone kwinga mugundu junthe. Riria weru bwa murunu bweja, mugundu neka jumatukaga. Kwou mucore itikiiria Jesu weru bwa nthiguru buthaare ndene yaku na mugundu junthe o amwe na mantu jamathuku ja mugundu bigatiga nkoró yaku ota uria tukwona mbicene. "Ni ndi weru bwa nthiguru, muntu uranthingata atigeeta na mugundu." (Joh. 8:12). Utikokoomba kwinga mugundu yuma nkarunku na inya yaku wengwa, kana uume bwaku kana uume bwa antu bangi. Njira imputhu, ya mma ya mpwi na irina inya na nyingi yonka aki ni gwitikiiria Jesu atonye na mugundu ta ju meeyia jugeeta. Mweri na njota biomba gutwaa weru bukai utuku indi riuu riarikia kuuma, mugundu amwe na tugweru tuu tungi neka twagaa inya. Jesu niwe riuu ria waagiru. Riria etire kiromberone Jerusalemu engire antu bonthe baria beendagia na kuguro into ku. Aragarurania meetha cia baria baakuranagia mbeca na iti bia baria bendagia ijea arabeera kwaandikitwe ati nyomba yakwa igeetwa nyumba ya kurombagirwa indi bwi bumiethetie gikurungu kia atunyani. (Math. 21:13). Nkoro yaku yuumbi iri kiuru kia murungu na nendaga gutura ku amitherie na kumiujuria wendo na gikeno. Jesu atiejire gutureka meeyia aki, indi eejire gutukuura ukombone bwa inya ya watho bwa meeyia "mutana akabukuura ukombone bugakuurwa mma." (Joh. 8:36).

MBICA YA ITHATU

Mbica iji irionania uria nkoro ya mwiya wiririte ikari. Wee, nonaga inya ya jaria Jesu amukiriire mutharambene. Riria ona

3

3. NKORO IIRIRITE

mutharaba juria muraika agwete a kimwonagia, taru ruteto rwa murungu, aurikangaga nkoro yawe oojuri ni kwithikiira gukunene ni untu bwa meeyia jawe riria ona wendo bunene bwa murungu buria bwonaninitue ni Kristo. Wendo bwawe bukajejura nkoro yawe riria ariikana ati Jesu eejire ni kenda arekerwa meeyia jawe riria etikiirie gukua mutharabene.

Ririria amenya mma ati Jesu aconerue iboko na eekirwa thiiuru ya migua, na aramuntwa micumari njarene na maguru jawe arakua mutharabene ni untu bwa meeyia yetu, buu bukagarura nkoro yawe buru, nawe agatuika muntu wa kwirira meeyia na kugaruka buru. Riria athoma ruteto rwa murungu taru kioni kia nkoro yawe, nacionaga uria ari kuraja na murungu aunite maathana jawe. Ojuragwa ni muthuro na kwithikiira na ageetura nkoro yawe mbere ya murungu akiriraga methori. Jesu nawe eejaga kiri we. Wendo na ukiri bwa murungu bukamuujura nkoro yawe riria amenya ati **“tharike ya Jesu mutana wa murungu nithambagia wiyia bunthe.”** (1 Joh. 1:7). Kirundu “mpuumba nkoro injeru itu mwathani na umbikire kirundu wa ukiri ndene yakwa.” (Zabu. 51:10). Kairi ruteto rwa murungu rugaga “Ninkenagua ni muntu uria mwinyiyia na umuthethu kangu, uria unkiraga na akambathithira.” (Isa. 66:2). Kirundu umutheru akamuretera nteto cia Jesu riria akuuga “mwana wakwa umiiria na ukurekeerwa meeyia jaku.” (Math. 9:2). Riria araitiiria mutharaba na o na tharike ya Jesu igitika mutharabene, akambiriria gwitikia ati murigo jwawe jwa meeyia ijurikitie kujukua ni Jesu tontu we noomiririirie mithangiko iria twagirirwe ni kuthangikua tontu “Niuntu bwa meeyia yetu nekiirwe nguma araurwe niuntu bwa irema rietu, murungu aratuma mpurwa ituike yawe.” (Isa. 53).

Kirundu umutheru na wendo bwa murungu bitongoragia nkoro itheru. Riria etikia Jesu akarikana meeyia jawe ijarekeri na tontu buu akagea na ucamba ati tharike ya Jesu nithambagia meeyia jonthe. Uria witikitie Jesu ti wa gukua (kirundu) indi akona mwoyo jwa kenya na kenya. (Joh. 3:16). “Nari ni ndene yawe tukuurirwe ni tharike yawe na ningi twarekerwa irema rietu.” (Aef. 1:7). Nandi maiririria ya muntu ya mwiri iyaitikiritie guturira

murungu na kumuritira ngugi “we atwendere mbere.” (1 Joh. 4:19). Antu a kwenda nthiguru na mantu yajo, we nandi endaga murungu na mantu ja murungu.

Tontu buu itukwona mbicene iji nyomoo iria cionthe cia meeyia iri oome ya nkoro yawe. O kinya wethira nkoma atikwenda gutiga mucii jwawe jumukuru, nerigaiira kwija kuricoka ku kairi no rimwe. Nikio Jesu atwirite twimenyere na turombe, turege nkoma nayo ikatumatuka. (Jak. 4:7).

MBICA YA INYA

Mbica iji irionania Mkristo uria wonete ukiri na mwoyo jwa kenya na kenya ndene ya gikuu kia mwathani na mwonokia wetu Jesu Kristo na tontu buu we atikathagiira gintu kingi tiga “Untu bwa mutharaba jwa mwathani wetu Jesu Kristo. Tontu niuntu bwa mutharaba turi bakuu mantune ya nthiguru na nthiguru nikuite mantune jetu. (Agal. 6:14). Jesu akuire mutharabene ni kenda kinya tuetukue na tuturire wagiru bwawe ta Mkristo uria ukuite mantune ja nthi iji. (1 Pet. 2:24). Tontu buu itwiritwe “Tiga kirundu atatongerie na tugatiga mantu jaria mwiri jwirigagiiria.” (Agal. 5:16-25).

Mwinjiro juria Jesu athekeeri riria bamurutire nguu ciawe ni jukwonoa mbicene iji ya nkoro, amwe na iboko biria bamuconagia nabio batina kiao. Aathangikirue niuntu bwa meeyia jetu tontu “itwaretue ni nguma cia mpurwa yawe.” (Isa. 53:5). Herode na asikari bawe baramuthekera, na nyuma ya kumuura na iboko baramumuntira thiru ya migua mutwe jwawe antu a kwikira thiru ya thaabu, na baracoka baramugwatithia kamurangi njarene ciawe antu a ncuguma ya unene, na baramucukuura bakiugaga, muga munene wa Ayahudi, Baracoka baramutuiria mata baramutunya kamurangi njarene baramuringa nako mutwe. Nyuma ya kumucikuura na kumuthuumbia baramwikia kwambwa.” (Math. 27:27;31).

Kuri akristo babaingi barombaga na kuria Sakaramenti ya ngwataniro, ona kwina ndwimbo cia murungu, indi niuntu bwa

KWAMBANIRUA
NA KRISTO.
Aro. 6:6

“NIBWAKUIRE NA
MWOYO JWENU
IJWITHI AMWE NA
KRISTO NDENE YA
MURUNGU.”
Akol. 3:3.

4. KWAMBANIRUA NA KRISTO

mathithio jao ja meeyia beetaga na mbere kwamba mutana wa murungu kairi. (Alib. 6:6). Ti o muntu uria umbitaga mwathani, mwathani ugakuruka unenene bwa iguru, indi no uria uthithagia uria baaba uria uri iguru eendaga. (Math. 7:21-27).

Itukwona mbicene iji kinya mubuko jwa mbeba juria Judasi akamataga, we uria wenderie Jesu na ciringi mirongo ithatu - nikwithirwa wendi bwa mbeba ibwamuethetie nkombo mwanka aroona nou akathithia niuntu bwacio. Taa, nyororo na into bingi nibio biatumirwe kuringa karata nijo asikari baringiire ngu u ciawe.

Baregera Jesu indi barajukia bionthe biria ari nabio riria buugire "Tutikwenda muntu uju atuika munene wetu." Antu bonthe ibendaga kitharimo kuuna kiri murungu, ta mbura, riuu indi batiendaga kwiruta kumuritira ngugi ari mwathani wao. Kiri antu babaingi murungu kwao niwa kubatethagia kwiruta kumuritira ngugi ari mwathani wao. Kiri antu babaingi murungu kwao niwa kubatethagia aki igita riria barina ugwati kana riria baagite wirigiro, Riria asikari amuntiye rwaru rwa nkoro ya Jesu na itumo ntuti tharike na ruuji biratika. (Joh. 19:33-37). Petro nawe ni ari ari kumukana maita jathatu mbere ya nguku itirahamba, indi we nyumene na-ririre mono na araria meeyia. (Jau-Math. 26:69-75). Nukwenda kwinenkanira buru kiri Jesu na kumwaa nkoro yaku na mantu jonthe jaria ugaga na ukathithia? Jesu augite "muntu uria ukampumbura mbere ya antu nani nkamumbura mbere ya Baaba wakwa uria uri iguru, na mu muntu uria utikampumbura mbere ya antu nani ntimuumbura mbere ya Baaba wakwa uria uri iguru." (Thoma Math. 10:32-33).

Jesu angite kairi uju "muntu urarega kujukia mutharaba jwawe" anthingate atiagiri witwa muritha wakwa. (Thoma Math. 10:38). Kitharimo ni kiri baria bacwaga ukaria kuuma kiri iiga tawe Jesu Kristo.

"liga ria kenya Jesu
Ngacitha ndene yaku
Ruuji o na tharike

Biria we weturire,
Nthambia mbere ntiraku
Kende mbona wonokio.”

MBICA YA ITHANO

Mbica iji irionania mwiya uria uthambitue nkoro yawe na onoku ni utugi na kiao kia murungu. Niethetue kiuru kia mma kia murungu, mucii jwa Baaba, mutana na kirundu umutheru, o ta uria wirane bwa mwathani wetu Jesu Kristo bukari – “Muntu akeethirwa, ampendaga na amenyagiira ruteto rwakwa, kinya baaba akamwendaga na tukeeja tuturanagire amwe.” (Joh. 14:23). Murungu nakumagia, akatharima o amwe na gukiiria muntu ndene ya Jesu Kristo. (Luk. 1:52).

Nkoro nandi niethetue kiuru kia mma kia murungu. Meeyia nijebaetue. Gutiri nandi myomoo imbii cia nkoma indi ni kirundu umutheru tawe kirundu wa mma aturaga nkorone. Antu a kiumo kia meeyia, nkoro nandi ituikite kiumo kia muti jwa matunda jameega ja kirundu, ta wendo, kugwirua ukiri, kwinyiyia, kumiiria, gutugana, kiao, kuthathanagia bwega, gwitikania na jangi jamaiingi jaria jawiragia murungu na muntu. (Aga. 5:22-23). Muntu uju nandi atuikite rwangi rwa maciara ya muzabibu jwa mma, tawe mwathani wetu Jesu Kristo na ruteto rwawe iyukaraga ndene yawe. (Joh. 15:1-10). Tontu noojuri na abatithua na kirundu umutheru, ena inya ya kumba maiririria ja mwiri ria kujoraga. (Agal. 5:24). Kirundu umutheru na mutongeragia na atiumba kuthithia uria mwiri jumwathaga. We atituraga niuntu bwa kwona, kwigua na gucema ndi- aturaga na witikio. “Tontu tumbite nthiguru na njira ya witikio bwetu.” (1 Joh. 5:4). Aturaga na umenyo na wirigiro bwa gucoka kwa mwathani wetu Jesu Kristo. Aturagua ni inya ya kwenda murungu iria ituraga kenya na kenya.

“Kitharimo ni kiri baria bari baatheru nkorone, nikwithirwa bakoona murungu.” (Math. 5:8). Munene Daudi amwe na utonga bwawe na kuumbana ndene kiri aanthu bawe naiji umbani bwa mma ni bwa nkoro iria irina ubatu bwa murungu riria arombere

KWENDANA
KUGWIRUA
UKIRI
GWITKANIA
Agal. 5:22,23

KIAO
KUTHITHANAGIA BWEGA
KUMIIRIA
GUTUGANA
KWINYIYIA

5. KIURU KIA MURUNGU

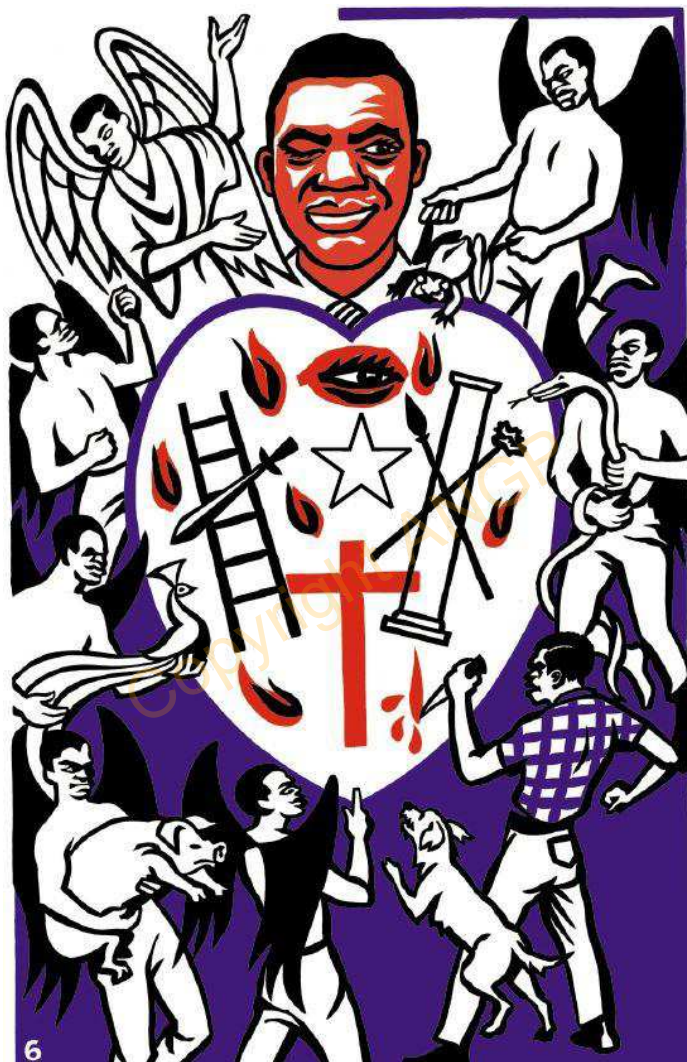
arauga “Mpumba nkoro intheru itu mwathani na umbikire kirundu wa ukiri ndene yakwa.” (Zab. 51:10). Tiga kwirira kwa mma gutiri umbwa kutheria nkoro yawe wengwa, tiga kwenda mwathani amutheria nkorone. Mwathani nakwenda kuthithia mantu jameeru ndene yaku. Kugeria gutuma ntame cia nguu ya nkoro yaku intheru na njira ya wega bwaku wengwa na iri kaniro bia urongo ati ugaturia bwega bitumba kwona kaanya ka murungu ndene yaku. Niwe wenka akwenda ugutethia tontu naugite “Ngauturiira ruuji rutheru nkuthambie kenda utuika umutheru kuuma kiri minguanano iria ikuthukitie, ngwikire nkoro injeru na mathuganio jameru, ndite nkoro yaku iria njumo ya iiga ngwikire nkoro ya gumpathikira, ngwikire kirundu wakwa na utue kuthithagia jaria ngakwatha uthithagie.” (Thoma Ezek. 36:25-27).

Mbicene o iji itukwena muraika kairi. Araika boombi niuntu bwa gukaria baria bakathaga mwathani kenda boonokua ugwatine bwao. (thoma Zab. 34:7; 91:11; Dar. 6:22; Math. 2:13; 13:39; 18:10; Mathi 5:19; 12:7-10).

Nkoma nawe nakwonewa aruugami akui na nkoro teka agucwa kaanya ka gutonya mucii jwa mbere. Tontu buu, twiminyagireni munthu wetu nkoma akari ta ngatuuyi ikugamba agicwaga muntu wa kuria. (1 Pet. 5:8). Magita jamwe onekaga ta muraika wa weru nikenda agwithia aana ba murungu na mairiririria ja nthiguru iji na njira cimwe cia wayia nikenda kinya kwombika agwithia nthuure cia murungu. Indi tukarega nkoma nawe agatumatuka. (Jak. 4:7).

MBICA YA ITHANTATU

Iji ni mbica itibui ya muntu uria ugwite kuma witikione. Riitho rimwe niriambiriritie kwingana rikonanagia uria arina mpio na tore iria itonyete witikione bwawe. Riitho no ritegete nthiguru na kumienda weru buria buri ndene itwambiriritie kugea mugundu na mbica iria iri ndene yawe ciakwonania ati omba kurungamiira Kristo niigwite nthi. Ojuri ni magerio na jamwe ni jamuumbite atiumba kujaumba. Nandi nambiriritie kuthikiira

6. NKORO IRIA IGAANITUE NI MAGERIO

wayia bwa nkoma nkuruki ya kuthikiira kaju ja murungu. Wee omba kwithirwa kinya neetaga kani sene indi no aturaga akiriragiiria nthiguru na mantu jajo, na tontu buu wendo bwa murungu ni bugite mpio ndene yawe. Nandi nagiite uria akuthithia tontu arungi gatigati ka mantu jau jo jairi wee natindanagiira na mantu ja nthi na ningi akenda ngugi ya mwathani. Atikamataga mutharamba na nkeru ta mbere indi jutuikite jumurito kiriwe.

Witikio bwawe kabugutetema, naremi ni kuroma na atitandanagira na mantu ja murungu mono na tontu buu naete nkoma kaanya atonya. Endaga ngwataniro na eeyia nkuruki ya kugwatanira na aana ba murungu. Nyoniengo tajo ngerekano ya rwikumio. ni ambiriritie gucwa njira ya gutonya kairi. Muntu uju omba kwithirwa oriritue ati anoketue ni utugi bunka, na ambiriria gutuika mkristo wa rwikumio. Wendi bwa kunyua ncobi ibumgwete na ibukwenda gutonya kairi.

Riria ari gatigati ka kiatho na acore bawe, boomba kumwira kunda kacobi kaniini narua aki katiumba gukuruta wonokione. Mathuganio jati ja kirundu ondiu jakamwijira. Ontuti akambiriria mucetho jumuthuuku, ta gutega mbica ithuku, kwona cenema gwitania na antu batibui ta gwi taga ikaro bia kwina ndwimbo inthuku na guntu kungi. Nkoma riu arimwonia a ti mantu jau ya mwiri ti meeyia jamathuuku. Ni mma tutiumba kurigiiria nyoni ibuuruka iguru ya mutwe yetu, indi turi na ugwati tukeeja gwitikiria ciaka biuru ku, kana nkorone cietu. Tukeja kunenkera nkoma kara kaniini no kinya ende kugwata njara yonthe kenda omba gwikia nkoro na kirundu mwankine jwa Jehanamu. Tontu buu mwathani nagutwira tumatuke maiririria ja winthi na tutige gucetha na meeyia na njira kinya iriku. Matuka kiri Jesu niwe mumenyeeri na mukaria.

Muntu uju akwonewa akimunta nkoro na kaciu ni ngerekano ya antu baria batiendete ukristo. Nteto ciao imbii iria baragia iguru ya ukristo ikari ta kumunta imuntangaga akristo na kaciu. Na nkoro iria igaanitue ni magerio itiumba kurigiria kumuntangwa kuu. Muntu ta uu ambagiria gukira antu na akuruki ya murungu,

agatuika nkombo ya antu na akauma kiri murungu. Riria thina ireeja muthuuro na ruthuuro rwa mpwi mpwi bikamwijiira ntuti najo nkoma iria ya ruriitho ijaga riria antu bangi batharimwa kana beta na mbere bwega igatonya kureta kuthuurana na rwikumio. Ni mpwi mono kinya rukunu rwa mbeca gukinya nkorone tukeeja kureja kurega kwigua uria mwathani Jesu akuga aja "karageni buciukite toro butikeeje gukuruka igerione." (Math. 26:41). "Muntu kinya uriku uria uguciira ati narungamite bwega naimenyeere bwega atikeeja kugwa." (1 Akor. 10:12). Itubwiri gwikundika mathaga ja ndua jari a murungu atuete nikenda tukomba gwetera wayia bwa nkoma riria bukeeja." (Aef. 6:11-18).

MBICA YA MUGWANJA

Mbica iji igwurite nkoro ya muntu wawiire na injumo. Uju mbere a-ari ndene ya weru bwa murungu na aracema untu buria bwejanagwa buumite iguru na kwethua ba ngwataniro ya kirundu umutheru indi aracoka gutiga witikio buu. (Alib 6:4). Muntu atoomba kwirira kana kugarura muturire jwawe eejana nkoro yawe kiri murungu ationa utethio, ona akethirwa atumiritue nkuma injega na kwona kuguurwa kwajo kiriwe.

Muntu wina nkoro injumo na atiumba kwirwa eetaga na mbere kuthuka ona kinya akageria kugarura muturire jwawe atiumba. Jesu augite untu bwa muntu uju "kirundi gikithuuku kiathiria kuuma kiri muntu gitirikanagiiria guntu guti ruuji gicicwa antu a kuuruka, na kiaga gikauga atiri Ngacoka nyomba yakwa iria ndaumire, nari giakinya o gikamiithira yegeyi na ya yathongomua. Igiita riu gigeeta gikagwatana na irundu bingi mugwanja bithuuku nkuruki yakio kiongwa nabio bigakuruka bigakara ku, na-ri miitire ya muntu uu ikathuuka nkuruki ya mbere." (Luk. 11:24-26). Uri antu ta bau bakari ta uria kuugi "kuru icokagiira mataika yajo na ngurwe iria ithambitue iigaragaragia kinyontene kairi." (2 Pet. 2:22).

Mandiko jau nijakwaria bwega untu bwa muntu ta uu ugwiite uriaa akari ndene ya nkoro yawe. Meeyia jonthe uria jangana

7. NKORO IGWIITE NA INJOMO

niyacokete gutura kumuntongerira kairi. Kinya uthiu bwawe ibwonanitie uria nkoro yawe ikari. Kirundu umutheru tawe ngerekano ya kijeja neka athamaga nkorone tontu batumba guturania na nkoma ku. Guti umbika nkoro ituika kiuru kia murungu na ningi gikaro kia nkoma. Muraika tawe ruteto rwa murungu aumaga ku ona kuithikiira gukunene akitegagiira nyuma akirigagiira kwija kwirira kwa mwiya uu kairi ta mwana uria waurite igita riria eedaga kuria macau jaria ngurwe ciari jaga na gutiwe wamurumagia gantu kinya kariku, ririria acokere kuthugania arauga atiri “kanguukira mbite ki baaba nkwmwire baaba ndeirie iguru na kirigwe, ntiagirite kairi gwitwa mutanoku, mpethia umwe wa nthumba ciaku, nirio ithe amwigiirue kiao aramurekeera na aramwambiiria na kugwiirua.” (Luk 15:16-20). Mbicene iji gutina kinya rwano rwa wiriri, gutik kugarukira murungu kana gucwa kurekeerwa magurune ja Jesu.

Mathunganio jawe ni ta jethiitue na kioro kia mwanki jothata. Ena matu indi atiumba kwigua kwerencana kwa Jesu. Ena metho indi atkwona mborokeri inene iria iri mbere yawe. Nandi atina nthoni kinya cia kuthithia meeyia. Nkoma niwe umwathaga na akari gitine kia nkoro yawe gatigati. Ni mpwi wigue agikumia uria abugi na wa gukumua ni antu uria ari wa ndini. Akarite mbirira yaaki cokaa iria yonekaga iri inthongi iguru indi ndene yujuri miruitu na woru ndene. (Math. 23:27).

lthe wa urongo akaririte antu aria kirundu wa mma akaraga, Nyomoo cionthe na meeyia igwatanirite na irundu bingi bithuuku biakara nkoro yawe. Muntu uju nageragia gwitunyukia kuuma mithangikone ya nkoma indi atiumba. Tene muntu uria waunaga rwatho rwa musa neka auragwa na maiga gutina kiao riria akuuji bairi kana bathatu bamurikithagia ati neeitie, niatha indi untu bwa muntu uria ukameneeria mutana wa murungu? We ationaga tharike ya Jesu teka irina gitumi igiturekera meeyia. Nuuwa kuruma kirundu wa murungu wa utungi? Igamba ria muntu ta uu na nthinji yawe bitumbia kugweteka. (Alib. 10:28-29); 2 Peter 2:1-14).

Wethira niu nkoro yaku ikari ta mbica iji mucore riria mwathani

ntuti kuuma ndene ya nkoro yaku. Wee omba na netaga na mbere kwonokia bonthe baria nacwaaga murungu na njira yawe. (Alib 7:25). Nju na nkoro iriria wiriri bwa mma nawe akenga nkoma amwe na irundu biawe biume nkorone yaku. Indi kethira ukamwitikiiria wengwa nju ta muntu uria wejire na mutigiri kiri Jesu na aramwira "Ethirwa nukwenda womba kumbaria nawe aramwigirua kiao aratamburukia njara aramuringithia aramwira ninkwenda wore." (Mark 1:40-41). Indi weta na mbere kuumia nkoro na kwenda mugundu nkuruki ya kwenda weru gutiri wirigiuro kana utethio ukoona tontu neka uthuurite gikuu antu a mwoyo na mucara jwa meeyia ni gikuu. (Aroma 6:23).

MBICA YA INYANYA

Aja nitukwona mwiya uria muumo nkoro aturaga kuga akathingata Kristo nandi ari akui gukua na mwiri jwawe jujuri rwakai na nkoro yujuri ni uguaa bwa gikuu (takio miruitu iu ukwona)! Gikuu kijite igitene riria atirigirite. Nandi kugwirua kuria kwa kuthithia meeyia nikuthiri na kagita ka mucara jayo gakuthengeera.

Rwakai rwa mwanki jwa jehanamu irwambiriritie mwirine jwawe nandi, ona kinya wethira nakwenda kuromba atiumba, maromba yawe yatiumba gukinyiira murungu tontu naregete wendo bwawe. Acore bawe batikumiiria kurungama rutere rwa gitanda kiawe. Kinya nteto intheru iria cia kumwikira inya bakumwa itina utethio nandi. Utonga bwawe butiumba kwongera uturo bwawe kana bwonokia nkoro yawe. Rwakai ruria arina-ru rutithirua ni mbeca kinya ru. Nkoma niya mwatire aruta ngugi ya mwathani, na tontu buu nandi atina kaanya ka kumuritira. Bionthe biria ari abio ni teka bikumuthekera na bitirigirika, mbuga kinya muminista kana Baatiri uria utionoki batiumba kumutethia tontu naregete wendo bwa murungu na nandi ni ntuku ya igamba riawe. Narikitie kumenya ati "niuntu bwa kumakania kwambatwa bi njara ya murungu uria uturaga mwoyo." (Alib 10:31). Atwire kuuga akanenkeru Jesu nkoro yawe kagiita gakinya kana riria agakua indi nandi nacereri. Ni ngiri inyingi ciantu ikuyaga ntuti batina kaaya ka kugarukira murungu. Tontu buu niuntu bubwega

8. KUGAMBITHUA KWA MWIYIA

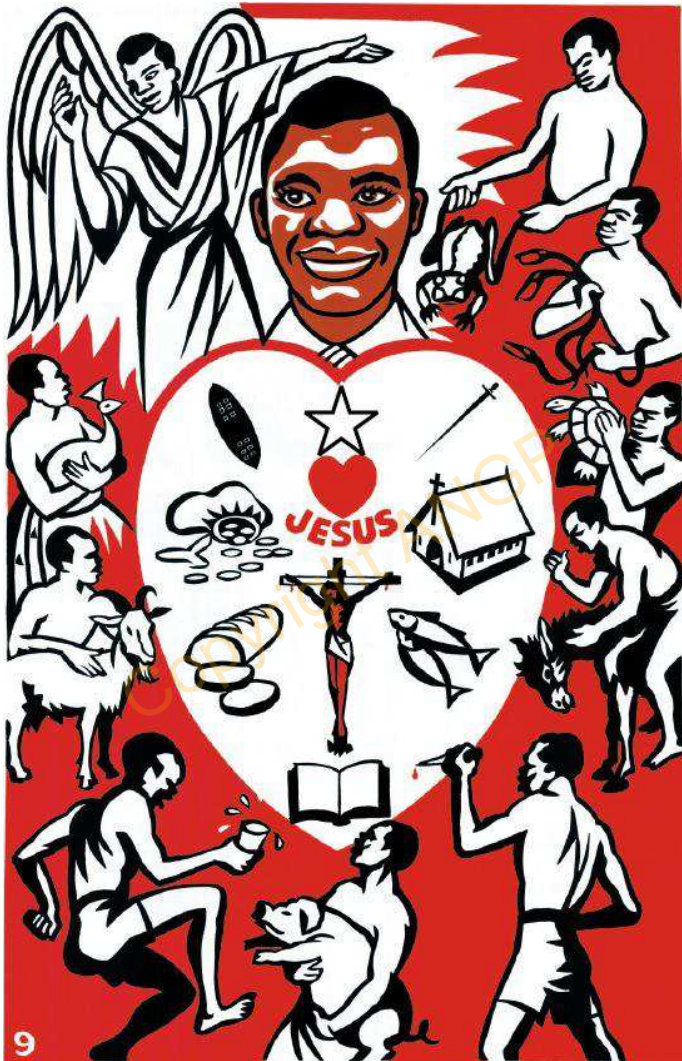
kumwita riria ari akui. Riria erigirite kwigua kaju ka mwathani ka wendo bwawe, nandi arigua kaju ka mwonokia uria aregere gakari ta ka mugambithania kakimwira, uma kirini we urumitwe, ita mwankine jwa kenya na kenya juria jwakitue untu bwa nkoma na araika bajo. (Math. 25:41). Antu bakujaga gikuu ki kimwe na nyuma yakio bakagambithua." (Alib 9:27).

MBICA YA KENDA

Mbica iri iritwonia Mkristo uria umiriitie akaraga ari umwagiru kinya riria onete magerio akajoomba. Kinya agerua ntere cionthe aumiragia na kurungama bwega kiri Jesu Kristo. Wee etaga na mbere ntangurutanone ya Kristo na ti umweru mantune jau "ategete Jesu we uria mwambia wa witikio bwetu na nowe muujuria wabu." (Alib. 12:1-2).

Shaitani na irundu biawe bithuuku akaraga athiurukite nkoro ya muntu wa witikio kenda oomba kumwatithia indi atiumbe. Rwikumio wendi bwa mbeca, uthungiiri na bingi biri o kaanyene ka nkoro, nitukwona ntigiri, tontu meeyia ijatwiyagiira magiita na njira mwanya mwanya na jagaiciitha na nitwa ringi. Indi Mkristo uria wijii mantu ja nkoma nombaga kuyamenya kinya jakeeja na riiwa ria ndini, kana ta muraika wa weru tontu ruteto rwa murungu na kirundu umutheru natutongagiria kumenya umma. Muntu umwe aja nakwina agwete gikombe kia ncobi na njara imwe akigeria muntu wa murungu na ikeno bia nthiguru. Indi buu butina gitumi kiri-we tontu we nakuiire mwiri jwawe meeyia na mantu ja nthiguru. Muntu wa bairi nakumunta Mkristo na kaci. Irumi, kuguutana, kuthumbania na kumakia biumaga kiri baria batitikitie-ona kinya kiri baria bamwe beetegwa etikia nibamuntaga nkoro cia akristo ba mma. Muntu uju atikumakua ni mantu jau indi ni nteto cia murungu akuuga. Arikanaga nteto cia Jesu iria augite "ibutharimi bwi indiyia antu bonthe bakaburuma na kubuthangikia ona kubwariria mithemba ya moothuku na urongo untu bwakwa." (Math. 5:11).

Nkoma na maiririria ja miiri yetu yageragia mono gutwathurana na wendo bwa murungu. Indi muntu uju oomba kuuga na

9. NKORO IRIA YUMBANITE

ucamba "Nimbi itwa thuranikia na wendani bwa murungu. Indi muntu uju na wendani bwa Kristo? Ni kuthangikua kana mokia kana kugitwa bubui, kana mpara kana kithunu, kana ugwati kana ruciu? (Aro. 8:35). Indi ri ma mantune jau jonthe twi tuumbarite tugakurukithia ndene ya uria watwendere. (Aro. 8:37). Tukeeja gwikundika mathaga ja murungu tukoomba gweteera mayia bwa nkoma riria akeeja gutugeria. Na twarikia kurua nawe nirio tugeta na mbere kurungama ndene ya Jesu Kristo uria atumbanirite, mithemba yonthe ya magerio, na nyumene kwombana nirio twone thiru iri itithiraga kuthara kwayo. (Aef. 6:10-18; 1 Peter 5:4).

Njota kana mathuganio jawe ni ja matheru na ya kuthaara nkoro yawe aki, kinya mbecha ciawe nitharimi ni murungu. We atitumagiira mbecha nitharimi ni murungu. We atitumagiira mbecha ciawe na njira imbii indi aejaga nkia na kurita gicunci kia ikumi (ota uria eejagwa ni murungu) na biewa kana biria bionthe ari nabio niuntu bwa ukumia murungu.

Mugate na gikuyu birionania ati aturaga muturire jumutheru na jwa kwirigiiria. We atithukagia mwiri jwawe na kunyua ncobi induru kana kuria irio bititheri. (Math. 15:20). Atitejaga mbecha ciawe o uu kana eenyangia mwiri jwawe taju (kiuru kia murungu). Na kuria mbaki na into bingi ta ndawa imbii. Wee arijaga irio bibiega, bitheru na biagwa-ka mwiri. Nkoro yawe nituikite nyomba ya maromba. Etaga kani sene magita jonthe kwina mpio kana riuu kana mantune jonthe. Nendaga maromba ja kanisa kana ya aja yawe kana ari wenka tontu naiiji mkristo atiumba gukura atikuomba na kwaraniria na murungu.

Iuku Rigwuuri. Ririonania Biblia ni iuku rigwuuri kiri we na narithomaga kenda oona uume, inya na mwoyo na weru buria butithiraga magiita jonthe. Iuku riuu nirituikite tawa ya kumutongerua naruciu rwa kuumba naru nkoma. Ni irio bia nkoro yawe ntuku cionthe na ruuji rwa nkuthiria nyonta, narwa kuthamba naru, ningi ni kioni kia gwicionaga nakio. Nendaga gukamata mutharamba, tontu buu nariukaniritie na Kristo ni kenda oomba gutura uturo bubweru. Ekaga nkoro yawe

mantune jaria jari iguru na mathuganio jawe jataraga mantune ja nthiguru. (Akolo 3:1-2). O ta rwangi rwa muzabibu jwa mma aciaraga matunda jamaiingi. Atikiraga gikuu tontu wendo bwa murungu buria kirundu umutheru amujuritie nibujuri nkorone yawe.

MBICA YA IKUMI

Jesu augite "Nini kuriuki na nini mwoyo uria ukambitikitie ni kinya akua agatuura mwoyo na umbitikitie atikorokua kinya ri." (Joh. 11:25,26). "Muntu uria wigagua nteto ciakwa na ageetikia uria wantamire uu ariria mwoyo jwa kenya na kenya na ti wa kugambithua, nathiritie kuuma gikuune aakuruka mwoyone." (Joh. 5:24). Gikuu gitirigiragic kana kimakia Mkristo ningi giti nthinje kiri we. Gikuu ni kithiritue inya yakio, uumbani, nibwonorete! "Nandi kuriku kuumbana gwaku igwe gikuu?" li buriku ururu bwaku iwe gikuu? Ni nkatho kiri murungu uria utwejaga kuumbana ndene ya Jesu Kristo mwathani wetu. (1 Ako. 15:54-57).

Muntu uria akaraga na gwitania na mwathani ati uguaa bwa gikuu igita riawe ria gukua riakinya ageta na kugwirua ota uria mutumwa Paulo angite "Ni mbigagua gwita guturania na Kristo na buu nibua bwega mono." (Afil. 1:23).

Mkristo nendaga kuraithiria uthiu bwa Jesu uria wa kuire niuntu bwawe mutharambene. Kirundu ukutheru nawe akamurikania nteto cia Jesu "... Ukabujukia bukare aria ni ndi nikenda aria ni indi nabwi bukare o." (Thoma Joh. 14:1-4). "Mantu jaria riitho ritirajoono na jaria gutu gutajaigua nijo jaria mwathani athuranirite ni untu bwa baria bamwendaga." (1 Akor. 2:9).

Guti mugambo juria jumba kwomeka nthiguru iji jumba gutariiria uthongi bwa mantu jaria mwathani wetu Jesu Kristo athuranirite antu baria bamuthingataga kuu iguru. Mbicene ya muthia muraika niakwonoa antu a miruitu ja gikuu Neterete kujukia nkoro itharu ya muntu wa murungu iguru. Nkoro na kirundu biri bithauure kuuma kiri nceru ya gikuu biitaga mwanka kiri Jesu

10. GWITA MUCII JURIA MUTHERU

bigatonyera mpingirone yawe iguru tontu niwe wakuire iguru ria antu. Muntu uu nawatagwa ugeni bwega mono mbere ya murungu na agokethua ni mwathani nteto iji cia nkatho “Nugitite bwega nthumba injega ningi yagirite ... kuruka kugwiruene kwa mwathani o-ku.” (Math. 25:21). Nkoma atuumba kumutongerira kairi tontu, ... “Nkia riria yakuire irakamatwa ni araika iraikua kibarene kia Ibrahimu kiathone kiawe iguru. (Luk. 16:22). “Ndiracoka ndiragua kaju kaumite iguru gakiugaga atiri andika atiri, kitharimo ni baria bakujaga bari ndene ya mwathani kuuma nandi, kirundu nawe ariunga atiri, ii nikenda bakanogoka barekane na ngugi ciao injumo tontu ngugi ciao iria haritite nithingatanaga nabo.” (Kug. 14:13).

NTETO CIA MUTHIA

Iwe mucore ukuthoma, murungu arogutethia ukamunenkeri nkoro yaku tontu arikwariria akiugaga “Ngarukira na nkoro yaku jonthe.” (Kuri Math. 30:2). Nenkeri Jesu nkoro yaku inogu, nawe agakwaa nkoro injeru na mathuganio jamwe. Ukeeja kwaiirua ni maiririria jamwe. Mwiri jwaku kana nkoro yaku tontu ni “kuuma nkorone kumaga mathuganio jamathuuku jaria jatumaga muntu athithia umaramari.” (Thoma Mar. 7:21). Tigana na meeyia yaku uthingate mantu jaria meeyia tontu mucara jwa meeyia ni gikuu indi kiewa kia murungu ni mwoyo jwa kenya na kenya kuma kiri mwathani wetu Jesu Kristo.” (Aro. 3:23).

Nawe we ugwete ruteto rwa mwathani, gwata nteto iria nkwrite urikie tiga utuike kurumagiira cia ndene ya Kristo Jesu. (2 Tim. 1:13). Nikio gitumi Paulo andikire Timotheo uju “Nimbiji uria mbitikitie na ndamenya mono ati nowe uumbikia kumenyeera bwega mantu jaria ndeekire kiriwe atue kumenyagiira mwanka riria ntuku iu igakinya.” (2 Tim. 1:12). Nandi iciake wendone bwa murungu wikite mathuganio kiriwe tontu ariakui kwija kujukia aana bawe. Niwe munene wa anene na mwathani wa aathani. (1 Tim. 6:15).

Iuku riri ritauri na mugambo jwa kimeru ni nthumba ya murungu pastor Peter Nkunja Ibui niuntu bwa kuguna antu ba Meru na

nkuma injega na mugambo jwao, Mwathani abutharime, “wee uria uumbikia kubugiria bugiitara akabwiika mbere ya mwago jwawe buti na antu athuuku kinya amwe, nonga bugwiritue na kugwirua gukunene. O we murungu wetu wenka na mutwonokia ndene ya mwathani wetu Jesu Kristo, arokumagua na kunenenua na akaathanaga na inya magiita jonthe nandi na kenya na kenya! Amen.” (Juda 24,25).

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas orações.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la littérature évangélique, des livres et des traités en plus de 538 langues, écrivez à:

Para obter gratuitamente a literatura evangélica, livros e folhetos em mais de 538 línguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de littérature évangélique financée de dons
Missão de literatura Evangélica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)